

Никола Асановић

О ГОЛИЈСКОМ САБОРУ КУЛТУРЕ, С ПОШТОВАЊЕМ

(Поводом часописа *Голија*, образника за културу, духовност, традицију...
Издавач Голијски сабор културе, Никшић)

Када се у неком наредном времену буде правио осврт на културна, духовна и друга значајна питања у историји српског народа с почетка 21. вијека, с поузданошћу се већ може тврдити да ће међу институцијама културе од посебног значаја у самом врху бити и Голијски сабор културе, а међу часописима образник *Голија* који је огледало Сабора.

Голијски сабор културе је утемељен у Никшићу 2004. године, с циљем да управо сабере и сабира културу и духовно благо Голије и Голијана, а то значи да се не да раселити нити расточити здравој матици памтивијека: пјесме, приче, легенде, обичаја – али и оне величанствене суровости камене земље Голије, која је била и остала надахнуће генерацијама.

У невремену, какво нас је као нацију снашло у посљедњим десетљећима, кад се не зна која рана више боли: да ли Крајина, да ли Црна Гора, или је то непребол Косова и Метохије..., ипак се најбоље и најотменије са усудом разбратништва и других невоља носе Срби у Црној Гори. Ито управо захваљујући непресушном извору традиције, језика и, изнад свега, „вјери праћедовској“ коју чувају под окриљем Српске православне цркве.

Знајући да су култура и народно памћење, поред вјере и Цркве, најпоузданија одбрана у очувању националног бића и наслеђа, Голијани су одмах покренули часопис *Голија* – за традицију, културу, екологију, друштво... Образник *Голија*, како се у јавности чешће каже, је, захваљујући вјештој игри ријечи, сам себе најљепше дефинисао: његов је задатак и да образује и да буде од образа пред јавношћу.

Образник – ријеч која обавезује.

Већ од првог броја, према концепцији коју нам је представило уредништво, видјело се да ће *Голија* бити непревазиђена и оригинална народна читанка, у којој је већина текстова за памћење и препричавање, за чување као што се чувају кућне и завичајне реликвије. Скоро и да нема подручја људског стваралаштва којима се *Голија* није посветила. О томе говоре наслови сталних и повремених рубрика: *Духовности*, *Историја*, *Култура*, *Наука*, *Свечаности*, *Неимарство*, *Иконопис*, *Свјетос(л)авље*,

Стивараоци, Еколоџија, Приче сѿарих Голијана, Значајни Голијани, Пољопривреда, Медицина, Сјећања... и из броја у број, као ехо и дозив дједи голијској – рубрика *Ој, Голијо*. Рекло би се сасвим солидно за онај образцовни обавјештајни сегмент из ријечи образник.

Али, када је о образу ријеч, о образу Голије и Голијана, и оном другом, суптилнијем и непревазиђеном слоју *Голије* као образника, онда треба имати часопис у рукама и прелистати лијепо уређене странице, видјети наслове, али и ауторе. Пишу углавном Голијани, ма гдје да су по свијету. Да се задивите колико умних људи из камене земље Голије стоји на челу наших и свјетских катедри, колико докторских и научничких титула у потпису, колико чојства и јунаштва из прошлости.

Да није *Голије* и Голијског сабора културе, отишао би у заборав сав тај непроцјењиви и непоновљиви мозаик народног памћења, нестало би континуитета и духовне везе са очевиним. Захваљујући уредништву, али изузетно полетним и надахнутим сарадницима, *Голија* је одавно превазишла локалне и завичајне границе и одиста постала национално благо. Јер, док листате *Голију*, док се дивите сјајно донесеним фотографијама, богатству мотива и докумената, портретима голијског сељака, на чијем се избораном и препланулом лицу, кроз вео муке и тегобе, ипак види племство и племенитост – док се дивите чистоти језика, који се не разликује по образовном нити урбаном призвуку, него је увијек само голијски, херцеговачки, најчистији српски – ви ћете заправо помислити да би се свака од тих прича могла испричати једнако и у Гацку, Пиви, низ Херцеговину, на Зубцима, и гдје још не. Захваљујући *Голији*, Голија је тако устоличена као синоним народног трајања и универзални народни мотив овог времена.

Образник *Голија* је такође поуздан хроничар свих значајних културних и духовних догађаја које организује Голијски сабор културе, најчешће у сарадњи са Епархијом будимљанско-никшићком и преосвећеним владиком Јоаникијем са свештенством – као свјетиоником вјере и наде и у Господа и у људе.

Величанствена слика Литије никшићким улицама у вријеме Васкрса и Дана Светога Василија Острошког, којој *Голија* сваке године даје почасно прво мјесто, слика је за памћење и охрабрење. Светосавске академије, програми у част значајних датума из српске историје, као нпр. Академија у част сјећања на балканске ратове и сл., углавном су у креацији Голијског сабора културе и образника *Голија*.

Но, да необавијештен читалац не помисли како *Голија* доноси само теме народног блага и етноколора, треба посебно истаћи како се овај угледни часопис отворено и оштро оглашава и супротставља свим негативностима и покушајима разградње националне културе и историјског наслеђа у најширем националном миљеу. *Голија* то чини отмено, разложно и увијек угледним пером.

Пред нама је *Голија* број 18, видовдански број. Ако бисмо је детаљније представљали, морали бисмо много тога поновити, јер, како рекосмо, ово је часопис устаљене концепције, пун драгуља, порука и завјештања. У овом броју Видовданских!

Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета“, посебно одбори у Билећи и Гацку, већ годинама братски сарађују и истински саборју са Голијским сабором, поручујући да су нам култура и духовност јединствени, недјелјиви. Тако су нам и Ђоровићеви сусрети од прошле године заједнички, јер се дио програма одвија и у Никшићу. Ових неколико редова скроман су прилог *Нове Зоре* у знак поштовања према великом дјелу које творе браћа из Голијског сабора.

Редакцији, коју чине: Слободан Бабић, Драган Горановић, Божо Ђурановић, Бошко Бојо Канкараш, Блажо Паповић и Слободан Паповић, на челу са главним уредником проф. др Драгом Перовићем, уз сараднике Снежану Мугошу и Павла Орбовића, те лектора Николу Маројевића, као и проф. Милојка Пушицу и Весну Сушић – може бити на понос и на образ *Голија*, та чудесна ризница народног умовања у најзвешенијем смислу.

Тираж од 1500 примјерака практично „плане“, најчешће од руке до руке, како то већ годинама истрајно и са пуно љубави чини неуморни Слободан Бабић – шаљући *Голију* „по повјерљиву човјеку“ као јабуку и поздрав пријатељима и поклоницима српске културе и наслеђа широм Српства.

И да не заборавимо: И Миодрагу Давидовићу Даки, који *Голију* материјално помаже и шаље у свијет – овако господски опремљену – такође нека је на част!